

บทที่ 5

การประยุกต์ใช้กระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์

ในบทที่ 2 ได้กล่าวถึง ทฤษฎีของกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์โดยสังเขป และ ในบทต่อมา ก็ได้กล่าวถึงเกณฑ์ประเมิน โครงการวิจัยพัฒนาและวิศวกรรมจากภาคอุตสาหกรรมของหน่วยงานที่ศึกษาดังนั้นในบทนี้ก็จะเป็นการประยุกต์เกณฑ์ประเมินโครงการที่ได้ มาใช้ในการตัดสินใจ พิจารณาให้การสนับสนุนโครงการวิจัยพัฒนาและวิศวกรรมจากภาคอุตสาหกรรม ด้วยกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ โดยจะประยุกต์เข้ากับการที่ดำเนินการพิจารณาโดยหน่วยงานที่ศึกษา

เนื้อหาของบทนี้จะประกอบด้วย

1. โครงสร้างการตัดสินใจ (ตามทฤษฎีของกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์)
2. สรุปรูปเกณฑ์การประเมินโครงการ (จากบทที่ผ่านมา)
3. การให้น้ำหนักกับเกณฑ์การตัดสินใจ
4. โครงการทางเลือกตัวอย่าง เพื่อทดสอบการตัดสินใจด้วยกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์
5. การนำกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกโครงการตัวอย่าง

1. โครงสร้างการตัดสินใจ

การพิจารณาให้การสนับสนุนโครงการวิจัยพัฒนาและวิศวกรรมของภาคอุตสาหกรรม เป็นประเด็นสำคัญที่หน่วยงานที่ศึกษาให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดทั้งทางด้านงบประมาณและระยะเวลา ที่ต้องการให้อุตสาหกรรมมีการตื่นตัวที่จะปรับปรุงตัวเองเพื่อให้สามารถเข้าสู่การแข่งขันกับต่างประเทศได้ ในการพิจารณาจึงต้องกระทำอย่างรอบคอบหากการพิจารณาเกิดความผิดพลาดก็จะทำให้สูญเสียงบประมาณโดยเปล่าประโยชน์ และ อาจทำให้หน่วยงานกรณีศึกษาเสื่อมเสียชื่อเสียงได้ในภายหลัง

ในการประยุกต์ใช้กระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ในการพิจารณาคัดเลือกโครงการวิจัยพัฒนาและวิศวกรรมจึงเป็นสิ่งที่เหมาะสมเป็นอย่างยิ่งทั้งในทางทฤษฎีและการปฏิบัติ การพิจารณาจะพิจารณาตามเกณฑ์ที่ได้ทำการศึกษาและรวบรวมมา ที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 4 ซึ่งมีลักษณะเป็นลำดับชั้น และในแต่ละลำดับชั้นก็มีการจำแนกเป็นเกณฑ์ย่อยที่เป็นอิสระต่อกัน ที่ผู้ประเมินสามารถให้น้ำหนักความสำคัญในแต่ละเกณฑ์ได้อย่างเด่นชัด ดังแสดงให้เห็นในรูปที่ 5.1

ลำดับชั้นที่ 1 เป็นลำดับของวัตถุประสงค์ของการตัดสินใจ ในที่นี้คือการพิจารณาคัดเลือกโครงการวิจัยพัฒนาและวิศวกรรมของภาคอุตสาหกรรม

ลำดับชั้นที่ 2 เป็นลำดับของเกณฑ์หลักที่ใช้พิจารณาคัดเลือกโครงการวิจัยพัฒนาและวิศวกรรม ซึ่งประกอบด้วย

1. ศักยภาพของโครงการที่จะทำให้โครงการประสบความสำเร็จ
2. ประโยชน์ของโครงการ

ลำดับชั้นที่ 3 เป็นลำดับชั้นของเกณฑ์ย่อย ที่สามารถพิจารณาจำแนกออกจากเกณฑ์หลักได้ 2 เกณฑ์ ดังนี้

1. ศักยภาพของโครงการที่จะทำให้โครงการประสบความสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์ย่อย 2 เกณฑ์ คือ
  - 1.1 ศักยภาพของผู้เสนอโครงการ
  - 1.2 ศักยภาพของเทคโนโลยีที่สนับสนุนโครงการ
2. ประโยชน์ของโครงการ ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์ย่อย 3 เกณฑ์ คือ
  - 2.1 ประโยชน์ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีให้กับผู้เสนอโครงการหรือสร้างความสามารถทางเทคโนโลยีของประเทศโดยรวม
  - 2.2 ประโยชน์ตอบแทนทางการเงินที่มีต่อผู้เสนอโครงการ
  - 2.3 ประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม

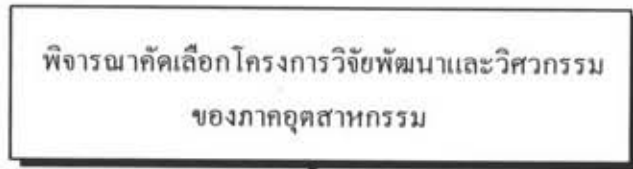
ลำดับชั้นที่ 4 เป็น ทางเลือกของโครงการสร้างการตัดสินใจนี้ ซึ่งวิทยานิพนธ์นี้จะทดสอบโครงการสร้างการตัดสินใจด้วย โครงการตัวอย่าง 2 โครงการ ประกอบด้วย

1. โครงการสร้างเตาเผาปูนขาวด้วยน้ำมันเตาที่ให้ผลประหยัดเชื้อเพลิงสูงสุด
2. โครงการผลิตไวรัสกำจัดหอนอนสมอฝ้ายในระดับอุตสาหกรรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลำดับที่ 1

วัตถุประสงค์ของการตัดสินใจ

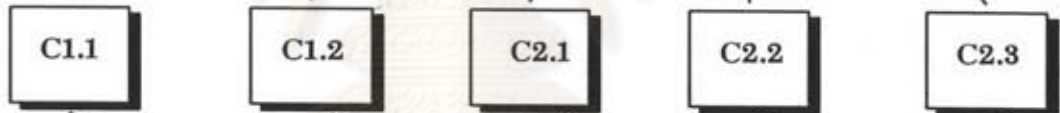
ลำดับที่ 2

เกณฑ์หลัก

ลำดับที่ 3

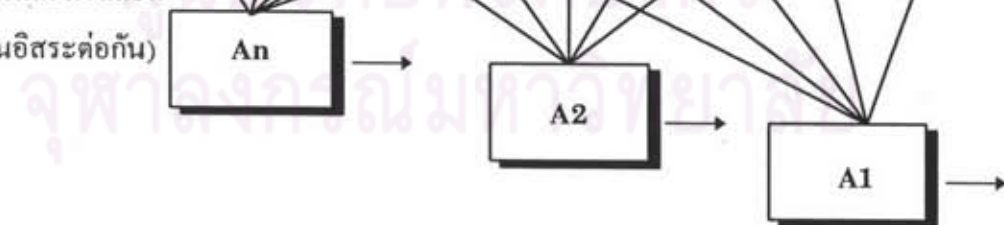
เกณฑ์ย่อย

ลำดับที่ 4

ทางเลือก

(ประเมินทีละทางเลือก
อย่างเป็นอิสระต่อกัน)

รูปที่ 5.1

โครงสร้างการตัดสินใจในการพิจารณาโครงการวิจัยพัฒนาและวิศวกรรม
ของหน่วยงานที่ศึกษา

C1	หมายถึง	ศักยภาพของโครงการฯที่จะทำให้โครงการฯประสบความสำเร็จ
C2	หมายถึง	ประโยชน์ของโครงการฯ
C1.1	หมายถึง	ศักยภาพของผู้เสนอโครงการฯ
C1.2	หมายถึง	ศักยภาพของเทคโนโลยีที่สนับสนุนโครงการฯ
C2.1	หมายถึง	ประโยชน์ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีให้กับผู้เสนอโครงการฯหรือสร้างความสามารถทางเทคโนโลยีของประเทศโดยรวม
C2.2	หมายถึง	ประโยชน์ตอบแทนทางการเงินที่มีต่อผู้เสนอโครงการฯ
C2.3	หมายถึง	ประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. สรุปเกณฑ์ในการประเมินโครงการ

ในบทที่ 4 ได้มีการกล่าวถึงผลการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลมา และได้สรุปเป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาสนับสนุนโครงการวิจัยพัฒนาและวิศวกรรมของภาคอุตสาหกรรม ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้นจึงขอสรุปเนื้อหา ที่กล่าวมาแล้วอย่างย่อ ดังนี้

เกณฑ์หลักที่ใช้ในการพิจารณาโครงการวิจัยพัฒนาและวิศวกรรมของภาคอุตสาหกรรม ประกอบด้วย

1. ศักยภาพของโครงการฯที่จะทำให้โครงการฯประสบความสำเร็จ
2. ประโยชน์ของโครงการฯ

1. ศักยภาพของโครงการฯที่จะทำให้โครงการฯประสบความสำเร็จ

เป็นการพิจารณาถึงองค์ประกอบต่างๆ ที่จะสามารถทำให้ผู้ที่ทำการประเมินโครงการวิจัยพัฒนาและวิศวกรรม มองเห็นระดับของโอกาสที่ โครงการจะประสบความสำเร็จ ทั้งนี้เนื่องจากโครงการประเภทนี้มักจะมีความเสี่ยงแทบจะทุกๆด้าน ดังนั้นผู้ประเมินโครงการจะต้องพิจารณาศักยภาพขององค์ประกอบต่างๆ ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น

1.1 ศักยภาพของผู้เสนอโครงการฯ

เป็นการพิจารณาถึงความพร้อมต่างๆของอุตสาหกรรมเอง อาจสามารถยกตัวอย่างได้ดังนี้

1. ความพร้อมของ บุคลากรในองค์กร เช่น นักวิจัย นักวิทยาศาสตร์ และวิศวกร
2. ความพร้อมในเรื่อง สิ่งอำนวยความสะดวก(facility) และ สถานที่ในการทำวิจัยพัฒนา และวิศวกรรม
3. ลักษณะการบริหารงานของเอกชน และ ศักยภาพในการพัฒนาในขั้นต่อไป
4. ความเหมาะสมในขนาดการลงทุน

1.2 ศักยภาพของเทคโนโลยีที่สนับสนุนโครงการฯ

เนื่องจากการพิจารณาโครงการทางด้านเทคโนโลยี จึงจำเป็นต้องพิจารณา ถึงความพร้อมต่างๆของเทคโนโลยี ที่เป็นองค์ประกอบของโครงการ อาจสามารถยกตัวอย่างได้ดังนี้

1. การประสบความสำเร็จในการทำวิจัยและพัฒนาในขั้นก่อน ของโครงการนี้
2. ศักยภาพของเทคโนโลยีหลัก และ เทคโนโลยีเสริม
3. หน่วยงาน หรือ นักวิชาการที่สนับสนุนในเทคโนโลยีนั้น

2. ประโยชน์ของโครงการฯ

เป็นการพิจารณาถึงประโยชน์ในด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นจากโครงการฯ เมื่อโครงการฯ ประสบความสำเร็จแล้ว ซึ่งสามารถจำแนกเป็น

2.1 ประโยชน์ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีให้กับผู้เสนอโครงการฯ หรือสร้างความสามารถทางเทคโนโลยีของประเทศโดยรวม

เช่นลักษณะโครงการดังต่อไปนี้

1. การสร้างเครื่องมือหรืออุปกรณ์เพื่อการวิจัย
2. การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่หรือปรับปรุงผลิตภัณฑ์เดิม
3. การวิจัยและพัฒนากระบวนการผลิตใหม่หรือปรับปรุงกระบวนการผลิตเดิม
4. การวิจัยเพื่อการทำเทคโนโลยีขั้นอเนก
5. การเสาะหาเทคโนโลยี และ การซื้อเทคโนโลยี
6. การถ่ายทอดความรู้ทางเทคโนโลยีให้กับบุคลากร

2.2 ประโยชน์ตอบแทนทางการเงินที่มีต่อผู้เสนอโครงการฯ

- ได้แก่
1. การวิเคราะห์ตามแนวทางของธนาคารพาณิชย์
    - การวิเคราะห์ในเชิงปริมาณ
    - การวิเคราะห์ในเชิงคุณภาพ
  2. ความเป็นไปได้ทางการตลาด
    - เอกชนมีประสบการณ์หรือมีความเป็นเจ้าของตลาดนั้นเพียงใด
    - กลุ่มเป้าหมาย จำนวนขายที่คาดหวัง ราคาที่จัดจำหน่าย และ ต้นทุน
    - กลยุทธ์ทางการตลาด

2.3 ประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม

1. ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ
2. ประโยชน์ทางสภาวะแวดล้อม การประหยัคทรัพยากรและพลังงาน
  - (1) โครงการที่มีผลในการเกิด ลด หรือ กำจัด มลภาวะ(pollution)
    - น้ำเสีย (water pollution)
    - อากาศเสีย (air pollution)
  - (2) โครงการที่มีผลในการทำให้เกิดการประหยัคทรัพยากร
  - (3) โครงการที่มีผลในการทำให้เกิดการประหยัคพลังงาน

3. ประโยชน์ทางสังคมในเรื่อง คุณภาพชีวิต การจ้างงาน และ ความปลอดภัย

8. การให้น้ำหนักกับเกณฑ์การตัดสินใจ

เมื่อกำหนดเป็น แผนผังการตัดสินใจแล้วขั้นตอนต่อไปเป็นการให้น้ำหนักกับเกณฑ์ การพิจารณาในแต่ละเกณฑ์ ซึ่งกระทำเป็นขั้นตอนดังนี้

8.1 ให้น้ำหนักกับเกณฑ์หลัก

ซึ่งเกณฑ์หลักประกอบด้วย

1. ศักยภาพของโครงการที่จะทำให้โครงการประสบความสำเร็จ
2. ประโยชน์ของโครงการ

เกณฑ์หลัก มีเพียง 2 เกณฑ์ ดังนั้นการให้น้ำหนักแก่เกณฑ์ทั้งสอง สามารถให้น้ำหนักโดยตรง โดยไม่จำเป็นต้องใช้การเปรียบเทียบกันเป็นคู่และซอฟต์แวร์ ชื่อ Expert Choice เพื่อหาน้ำหนักความสำคัญ น้ำหนักของเกณฑ์ทั้งสองจะเกิดจากการสอบถามผู้ทำการตัดสินใจ และ จากนั้นก็นำข้อมูลที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย ซึ่งผลการให้น้ำหนัก จะกล่าวถึงในบทต่อไป

8.2 การให้น้ำหนักกับเกณฑ์ย่อย

8.2.1 ภายใต้เกณฑ์หลักในเรื่อง “ศักยภาพของโครงการที่จะทำให้โครงการประสบความสำเร็จ” ประกอบด้วย

1. ศักยภาพของผู้เสนอโครงการ
2. ศักยภาพของเทคโนโลยีที่สนับสนุนโครงการ

เกณฑ์ย่อยนี้มีเพียง 2 เกณฑ์ ดังนั้นการให้น้ำหนักแก่เกณฑ์ทั้งสองสามารถให้น้ำหนักโดยตรง โดยไม่จำเป็นต้องใช้ การเปรียบเทียบกันเป็นคู่ และซอฟต์แวร์ ชื่อ Expert Choice เพื่อหาน้ำหนักความสำคัญ เช่นเดียวกับเกณฑ์หลัก

8.2.2 ภายใต้เกณฑ์หลักในเรื่อง “ประโยชน์ของโครงการ” ประกอบด้วย

1. ประโยชน์ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีให้กับผู้เสนอโครงการหรือสร้างความสามารถทางเทคโนโลยีของประเทศโดยรวม
2. ประโยชน์ตอบแทนทางการเงินที่มีต่อผู้เสนอโครงการ
3. ประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม

เกณฑ์ย่อยในข้อนี้ มี 3 เกณฑ์ สามารถให้น้ำหนักแก่เกณฑ์ทั้งสามโดยตรง หรืออาจใช้การเปรียบเทียบกันเป็นคู่และ Expert Choice เพื่อหาน้ำหนักความสำคัญและหาค่าอัตราส่วนความไม่สอดคล้องของการให้น้ำหนักของผู้ตัดสินใจ ซึ่งจากผลการใช้การเปรียบเทียบเป็นคู่ ค่าอัตราส่วนความไม่สอดคล้องจะมีค่าต่ำกว่า 0.1 ทุกค่า (ดังจะแสดงให้เห็นในบทที่ 6) ทั้งนี้เนื่องจากการเปรียบเทียบ จะมีเพียง 3 คู่ จึงทำให้ไม่สับสน และผู้ตัดสินใจก็มองเห็นผลของการตัดสินใจอยู่แล้ว ตัวอย่างของแบบสอบถามในการให้น้ำหนักของเกณฑ์การพิจารณาจะแสดงใน ภาคผนวกที่ 3

4. โครงการทางเลือกตัวอย่าง เพื่อทดสอบการตัดสินใจด้วยกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์

ในการประยุกต์ใช้กระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ ได้มีการทดลองนำโครงการวิจัยพัฒนาและวิศวกรรมจากภาคอุตสาหกรรม ที่เสนอขอรับการสนับสนุนในรูปแบบของเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ จากหน่วยงานที่ศึกษา มาประกอบเข้ากับกระบวนการการตัดสินใจในหัวข้อวิจัยนี้ จำนวน 2 โครงการ ดังมีรายละเอียดของคำขอรับการสนับสนุน ในภาคผนวกที่ 4 และ 5 ซึ่งสามารถสรุปได้ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. โครงการขอเงินกู้สนับสนุนการสร้างเตาเผาปูนขาวด้วยน้ำมันเตา ที่ให้ผลประหยัดเชื้อเพลิงสูงสุด

โครงการนี้นำเสนอโดยบริษัทผู้ผลิตปูนขาว แห่งหนึ่งในจังหวัดสระบุรี มีกำลังการผลิตประมาณ 500 ตันต่อเดือน จัดเป็นบริษัทขนาดกลาง เหตุที่เสนอขอรับการสนับสนุนเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ ในโครงการนี้ เนื่องจากบริษัทเห็นว่ากระบวนการผลิตในปัจจุบันเป็นการใช้เตาเผาแบบเปิด มีรอบระยะเวลา (Batch) ใช้ลิกลินต์เป็นเชื้อเพลิง ใช้เวลาในแต่ละรอบประมาณ 10-14 วัน คุณภาพผลผลิตที่ได้ไม่สม่ำเสมอ การใช้พลังงานในการเผา มีความร้อนสูญเสียไปถึง 3.5 เท่า ของพลังงานที่ต้องการใช้จริง นอกจากนี้ การใช้ลิกลินต์ยังมีผลกระทบต่อ การสร้าง ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ในบรรยากาศอีกด้วย

บริษัทฯ ได้พยายามศึกษาหา เทคโนโลยีจากต่างประเทศจนกระทั่งได้ข้อสรุปว่าควรจะเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตใหม่ โดยใช้เตาแบบตั้ง (vertical kiln) ซึ่งสามารถทำการผลิตแบบต่อเนื่อง กำลังการผลิต 1500 ตัน ต่อเดือน ใช้ น้ำมันเตาเป็นเชื้อเพลิง ต้นทุนค่าพลังงานเพียง 420 บาทต่อปูนขาว 1 ตัน (ซึ่งหากเป็นการใช้ลิกลินต์จะใช้ต้นทุนค่าพลังงาน 800 บาทต่อปูนขาว 1 ตัน) และ ผลผลิตที่ได้จะมีคุณภาพสม่ำเสมอขึ้น บริษัทฯ จึงได้มีการส่งบุคลากรไปศึกษาดูงานจากประเทศมาเลเซีย จำนวน 5 คน ศึกษาปัญหาของเตาแบบนี้เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงเตาเผาที่จะทำการจัดสร้าง

ในการเขียนโครงการนี้ได้แสดงถึงความเป็นไปได้ทางวิศวกรรมและโครงสร้างของเตาเผา ในทุกแง่มุม ประกอบกับวัสดุที่จะจัดสร้าง ก็สามารถสรรหาได้เนื่องจากมีบริษัทในเครือเดียวกันเป็นผู้ผลิต

อิฐทนไฟ และ วัสดุก่อสร้างต่างๆ แต่ทั้งนี้เนื่องจากการวิจัยและพัฒนากระบวนการผลิตใหม่ ซึ่งอาจมีบางปัจจัย ที่เป็นปัญหา จึงอาจมีความเสี่ยงเกิดขึ้น จึงจำเป็นต้องขอการสนับสนุนในการทำวิจัยและพัฒนาจากรัฐบาล

สำหรับผลตอบแทนทางการเงิน บริษัทฯ คาดว่า จะมีค่า return of investment ประมาณ 23% ไม่มีการคำนวณค่าปัจจุบันสุทธิ(net present value) และ ตารางแผนการลงทุนตลอดระยะเวลา ดำเนินโครงการให้เห็น เพียงแต่คาดว่าเงินกู้จากหน่วยงานที่ศึกษา จำนวน 5 ล้านบาท และ จากสถาบันการเงินอื่นอีก 5 ล้านบาท รวมเป็นจำนวนเงิน 10 ล้านบาท จะสามารถคืนทุนได้ในระยะเวลา 4 ปี คาดว่าจะไม่มีอุปสรรคทางการตลาดเนื่องจากบริษัท ทำธุรกิจในด้านนี้อยู่แล้วและแนวโน้มการใช้ปูนขาว ก็ยังเพิ่มขึ้นทุกปี โดยยังไม่มีการแข่งขันที่รุนแรงนัก

ส่วนประโยชน์ต่อสังคมได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงการลดปริมาณซัลเฟอร์ไดออกไซด์ลง แต่จะมีการลดการใช้แรงงานลงด้วย เนื่องจากกระบวนการผลิตใหม่จะเป็นการลำเลียงวัตถุดิบและ ผลิตภัณฑ์ และการควบคุมการผลิตด้วยระบบกึ่งอัตโนมัติ จึงไม่จำเป็นต้องใช้แรงงานในระดับล่าง แต่ จะต้องเพิ่มการใช้แรงงานในระดับช่างฝีมือที่มีความรู้พอสมควร

2. โครงการผลิตไวรัสกำจัดหนอนสมอฝ้ายในระดับอุตสาหกรรม

โครงการนี้เป็นผลงานวิจัยที่ประสบความสำเร็จแล้วในห้องปฏิบัติการที่หน่วยงานเครือข่าย ทางวิชาการของหน่วยงานที่ศึกษาให้การสนับสนุนในการทำวิจัย เมื่อการวิจัยประสบความสำเร็จแล้ว หน่วยงาน เครือข่ายนี้ จึงต้องการที่จะผลักดันผลงานนี้ไปสู่เชิงพาณิชย์ จึงได้ติดต่อบริษัทเอกชนจำนวนหนึ่ง เพื่อเสนอขายผลงานวิจัยดังกล่าว ในที่สุดก็สามารถหาบริษัทเอกชนรายหนึ่ง ซึ่งมีความสนใจที่จะนำผลงาน วิจัยนี้ไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ และเพื่อให้โครงการประสบความสำเร็จโดยเร็วหน่วยงานเครือข่ายนี้ จึงได้เสนอให้บริษัทเอกชนนี้ เสนอขอการสนับสนุนเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ จำนวน 7 ล้านบาท จากหน่วยงานที่ศึกษา

หนอนเจาะสมอฝ้ายนี้เป็นแมลงศัตรูพืชเศรษฐกิจที่สำคัญชนิดหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือฝ้าย ซึ่งมีการปลูกทั่วประเทศถึง 399,000 ไร่ ผลผลิตฝ้ายมีถึง 86,000 เมตริกตัน หรือ 1,227 ล้านบาท (สถิติการเกษตรปี 2533) ตั้งแต่ในอดีตถึงปัจจุบัน การกำจัดหนอนเจาะสมอฝ้ายกระทำโดยฆ่าฆ่าแมลง จนกระทั่งในปัจจุบันพบว่าหนอนมีการดื้อยาเพิ่มขึ้น การใช้สารเคมีกำจัดจึงไม่เป็นวิธีการที่ถูกต้อง เพราะนอกจากจะไม่สามารถกำจัดได้อย่างหมดสิ้นแล้ว ยังทำให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม และ ผลกระทบต่อสุขภาพของเกษตรกรโดยตรง ดังนั้นงานวิจัยในปัจจุบันจึงมุ่งไปในทางใช้สมุนไพร เช่น สะเดา และ กรรมวิธีทางชีวภาพ

การใช้ไวรัสกำจัดหนอนเจาะสมอฝ้าย เป็นกระบวนการทางชีวภาพกระบวนการหนึ่งที่มีความเป็นไปได้สูง แต่สิ่งสำคัญคือ ต้องสามารถค้นหาไวรัสที่ตรงกับสายพันธุ์ของชนิดของแมลงที่พบใน

ประเทศ ซึ่งปัจจุบันการค้นพบไวรัสนี้ก็ประสบความสำเร็จไปแล้ว และสามารถขยายพันธุ์ ได้ในระดับห้องปฏิบัติการ จนสามารถนำไวรัสนี้ไปกำจัดหนอนเจาะสมอฝ้ายได้อย่างได้ผล

บริษัทเอกชนรายนี้ ดำเนินธุรกิจในการนำเข้าและจัดจำหน่ายยาฆ่าแมลง มีรายได้จากการขายประมาณ 160 ล้านบาทต่อปี และมีกำไรประมาณ 10 ล้านบาทต่อปี ไม่มีธุรกิจอุตสาหกรรม บริษัทฯ มองเห็นถึงแนวโน้มการลดปริมาณการใช้ยาฆ่าแมลง เนื่องจากกระแสการต่อต้านที่เพิ่มขึ้นในทุกๆปี จึงให้ความสนใจกับโครงการผลิตไวรัสกำจัดหนอนสมอฝ้ายเป็นอย่างยิ่ง แม้ว่าบริษัทจะไม่เคยประกอบ ธุรกิจอุตสาหกรรม แต่ด้วยการสนับสนุนทางเทคโนโลยีจากหน่วยงานเครือข่ายนี้ จึงเชื่อมั่นได้ว่าโครงการ ดังกล่าวมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จสูง

ส่วนทางด้านผลตอบแทนทางการเงิน ตามรายงานศึกษาความเป็นไปได้ในเชิงพาณิชย์ ที่จัดทำโดยหน่วยงานเครือข่าย เจ้าของโครงการวิจัยระบุว่า โครงการนี้จะเป็นการผลิตไวรัส กำจัดหนอนสมอฝ้ายในรูป ของสารละลายในขวดบรรจุ 500 มล. โดยมีเป้าหมายส่วนแบ่งการตลาด 16.7% ของพื้นที่ปลูกฝ้ายทั่วประเทศ ราคาจำหน่าย 280 บาทต่อขวด ในพื้นที่ 1 ไร่ จะต้องใช้สารละลายนี้ไม่เกิน 2 ขวด เป้าหมายการผลิตและจำหน่ายอยู่ที่ 36,000 ขวดในปีแรก และ เพิ่มขึ้น 108,000 ขวดในปีที่ 3 เป็นต้นไป (กำลังการผลิตสูงสุดที่ 120,000 ขวดต่อปี) โดยโครงการนี้ จะใช้เงินลงทุนทั้งสิ้น 14.4 ล้านบาท คาดว่า จะมีผลการดำเนินงานกำไรทุกปี มีอัตราผลตอบแทนของการลงทุนของโครงการ(IRR) เท่ากับ 50.2% ระยะเวลาคืนทุนของโครงการ (payback period) เท่ากับ 2.71 ปี และมีมูลค่าปัจจุบันของโครงการ (net present value) ที่ 22,808,165 บาท ที่อัตราดอกเบี้ย 15% ต่อปี

อุปสรรคที่คาดว่าจะเกิดกับโครงการนี้น่าจะเกิดจาก ความเป็นไปได้ทางการตลาด เนื่องจากยาฆ่าแมลงที่เป็นสารเคมีที่ออกฤทธิ์ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งแตกต่างจากการกำจัดด้วยไวรัส ซึ่งจะต้องใช้ระยะเวลา ประมาณ 1 สัปดาห์จึงจะเห็นผล และการเก็บรักษาไวรัสจะต้องเก็บในที่เย็น คืออุณหภูมิประมาณ 4 °C ดังนั้นในการจัดจำหน่ายนั้น ร้านค้าย่อยจำเป็นจะต้องมีตู้เย็นไว้เก็บสินค้าและผู้ซื้อเมื่อซื้อแล้วก็ควรรีบนำไปแช่ในตู้เย็น จึงจะทำให้อายุการใช้งานนานยิ่งขึ้น อุปสรรคอีกประการหนึ่ง ก็คือ การพัฒนาของหนอนเจาะสมอฝ้ายเพื่อต่อสู้กับไวรัส ไม่ใช่จะเป็นไปไม่ได้ ดังนั้นการลงทุนในการวิจัยเพื่อค้นหาสายพันธุ์ใหม่อาจจะต้องมีต่อไป

5. การนำกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกโครงการตัวอย่าง

ดังที่ได้กล่าวถึงแผนผังการตัดสินใจภายใต้กระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ในหัวข้อที่ผ่านมา เห็นได้ว่า จะต้องมีการนำทางเลือกที่ต้องตัดสินใจเข้าไปพิจารณาภายใต้เกณฑ์การพิจารณา ในแต่ละเกณฑ์ย่อยซึ่งการพิจารณา หากมีทางเลือกหลายๆทางเลือก การใช้การเปรียบเทียบกันเป็นคู่ และ ซอฟต์แวร์ ชื่อ Expert Choice จะช่วยให้ผลการตัดสินใจถูกต้องยิ่งขึ้น แต่ในการพิจารณาสนับสนุนโครงการวิจัยพัฒนา

และวิศวกรรมจากภาคอุตสาหกรรม ของหน่วยงานกรณีศึกษา ไม่สามารถใช้ในการตัดสินใจด้วยการเปรียบเทียบ เป็นคู่ๆ ได้ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. การตัดสินใจไม่ได้เป็นการพิจารณาหาโครงการฯที่ดีที่สุด ทุกโครงการอาจได้รับการพิจารณา สนับสนุนหรือไม่ก็ได้
2. แต่ละโครงการที่นำมาขอรับการสนับสนุน เป็นทางเลือกที่เป็นอิสระต่อกันหรือไม่ต้องนำมา เปรียบเทียบกัน และพิจารณาทีละโครงการ
3. การพิจารณาในแต่ละครั้ง มีจำนวนโครงการที่เข้าพิจารณาไม่แน่นอน นั่นคือ แม้จะมีโครงการที่เข้าการพิจารณา 1 โครงการ ก็สามารถเข้าสู่การพิจารณาได้

ดังนั้นการประยุกต์ใช้กระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ในการตัดสินใจคัดเลือกโครงการวิจัยพัฒนาและวิศวกรรมจากภาคอุตสาหกรรมของหน่วยงานที่ศึกษา สามารถกระทำได้โดยการให้คะแนน (Rating) ได้ในแต่ละทางเลือกโดยไม่จำเป็นต้องนำมาเปรียบเทียบกัน ผลการให้คะแนนจะแสดงในบทที่ 6 และ ตัวอย่างของแบบสอบถามที่ใช้ในการประเมินโครงการตัวอย่าง จะแสดงในภาคผนวกที่ 3

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย